

SZAKDOLGOZAT

A GYOMAENDRŐDI HONTI MŰHELY–GALÉRIA

Készítette: Horváth Mihályné
Népművelő-szervező-ügyintéző tanfolyam
Békéscsaba, 1989.

BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témájaként azért választottam a Gyomaendrődi Honti Antal Műhely-Galériáját, mert úgy gondolom Gyomaendrőd szellemi-, közösségi-, kulturális életének egy olyan része, amely érdemes arra, hogy figyelmet és érdeklődést tanúsítsak iránta. Annál is inkább, mert nem megszokott körülmények között szolgálja a helyi társadalom kultúrájának fejlődését, változását, alakulását. Befogadóképességénél fogva (50-60 fő) természetesen nem hozható párhuzamba egyik közművelődési intézménnyel sem, s ugyanezt mondhatom el a működési feltételeket és tevékenységében alkalmazott módszereket illetően is. Olyan kisközösségi paradicsom ez szerintem, amely az általában vett népművelésben fehér hollónak számít. Miután a népművelői munkát a közművelésért soha nem tartottam föltétlenül intézményhez kötöttnek, én Honti Antal bácsit nagyon is népművelőnek tartom. „A fejek, a szívek gazdagítására” (Honti Antal) még ma sem mindig- és mindenütt fordítanak kellő időt, energiát, vagy legalább figyelmet.

Jó lenne – véleményem szerint – ha sok-sok népművelő hasonlítana Honti bácsihoz, mert a már említett gazdagodást nagyobb mértékben tudnánk segíteni. Tisztelem és nagyra becsülöm az Ő törekvéseit, elért eredményeit. Azt hiszem, mi népművelők tanulhatunk tőle, s ezért is tartom fontosnak, hogy a következőkben megfogalmazott kérdésekkel foglalkozzam.

- Mi motiválta Honti Antalt a Galéria létrehozására?
- A Galéria megnyitásának közvetlen előzményei.
- Hogyan értékelhető az ott folyó tevékenység 1980-tól-1989-ig? (A rendezvénynaptár-, a Honti Antallal történt beszélgetések, a résztvevői vélemények alapján, saját meggyőződéseimet is figyelembe véve.)
- A Honti Műhely- Galéria jövője – gondolatban „itt és most” a népművelésről.

HONTI ANTAL ÉLETÚTJA – MINT MOTIVÁCIÓ

Antal bácsi 1921. szeptember 17-én született Gyomán, régi kereskedő családban. Az elemi- és polgári iskolában kézügyességben volt az elsők között, bár rajzból nem ért el kiváló eredményeket, fűrni – faragni nagyon szeretett. Szülei a kor szokása szerint a szakma örökösének szánták, ezért kereskedelmi iskolát végzett. Őt azonban nem vonzotta e pálya. „Nem tartottam magam elég ügyesnek, túl élhetetlen és álmodozó voltam.” Vallotta magáról Honti Antal. A katonaságnál kórházi szolgálatot teljesített, Nyugatra került, majd hadifogságba. A hadifogságban megismerkedett Meilinger Dezső festőművésszel, Homokai József festő- és szobrászművésszel és Bodrogi Félix filmoperátorral. A foglyotáborban mozgalmas életet éltek. Pl: Előadták az „Ember tragédiája” parodizált változatát Bodrogi Félix rendezésében. Az itt szerzett élmények hatására kezdett el kartonpapírból domborműveket készíteni. Ezek az élmények lettek további élete alakulásának meghatározói. 1946 tavaszán tért haza. Mint volt nyugatos tisztet, itthon nem fogadták tárt karokkal. Sehol nem kapott állást. Az ezt követő időszakról Antal bácsi így beszél: „Közben megnősültem és

rövidesen megszületett az első gyermekünk, Laci. Meg kellett élni. Éltem, ahogy tudtam. Ez az állapot szinte törvényszerűen sodort leendő új foglalkozásom felé. Mikor alkalmi munkát nem sikerült szerezni (sínfelszedés, vagonkirakás), falvédőket kezdtem tervezni és festeni, iskolatáskákat, tolltartókat csináltam, amelyeket mesefigurákkal díszítettem és a piacokon árultam.” Ezt követően Honti Antal bármilyen festéssel kapcsolatos megbízást elvállalt mindenféle szakmai ismeretek nélkül. A sikeres feladatmegoldás érdekében többszöri újrakezdésre, próbálkozásra volt szükség. A kísérletező hajlam, a próbálkozó kedv a mai napig is jellemző Honti bácsira. Műhelyéből (lakásából) több száz festmény, grafika, plakát, rézdomborítás, belsőépítészeti megoldás került ki azóta az ország legkülönbözőbb részeire, sőt külföldre is, úgy, hogy közben főiskolát, akadémiát végzett művészt alkotás közben nem látott. Az anyagismeretet, a technikát szakirodalom segítségével szerezte meg. Egy idő után szabadidejében szenvedélyévé vált a tájfestészet is. A Hármaskörös völgyének szépsége, az ebből fakadó belső élmény nem engedte meg ezen öröm pénzre váltását. Tehát ilyen irányú festészeté magánügyévé vált. A kísérletezések során Antal bácsi eljutott a plasztikához is, megismerkedett a mezőtúri fazekasok munkájával. A fazekas szakmát olyannyira sikerült megismernie, hogy az agyag formálása 1948-1953-ig megélhetési forrásává is vált. Bedolgozást vállalt. 1945 után fejlődésnek indult a kereskedelmi dekoráció és reklámgrafika. 1952-től kezdődően Magyarországon is kialakult egy igényes dekorációs alkotói gárda. Tagjaik sorába, mint reklámgrafikus került be Honti Antal, 1953 őszén, Békéscsabán. Ő így fogalmazta ezt meg: „Így eddigi bizonytalan foglalkozásom immáron törvényessé és állandóvá is vált. Ettől az időtől kezdve, mint alkalmazott grafikus a reklámszakmában dolgoztam 1981-ben történt nyugdíjaztatásomig.”

Időközben a Honti házaspárnak még két lánya született, s egy szerény kis kertes házat is felépítettek, amely kiváló kísérletező helynek bizonyult a belsőépítészeti gyakorlásához. Antal bácsiban az idők folyamán egyre erősödött az a meggyőződés, hogy korunkban a klasszikus értelemben vett képzőművészet elvesztette eredeti funkcióját, mert szerepét átvette a fényképezés, a film, a televízió. Egyetért Vasarely szavaival, miszerint: „Napjainkig az egyetlen megoldás az volt, hogy az ember fogott egy papírlapot, s portrét vagy tájat rajzolt rá. Ma elég célba vennie fényképezőgépével vagy filmfelvevőjével a szenvedő anyát, a munkájából kimerülten hazatérő munkásasszonyt vagy az önpusztító buddhistát, hogy olyan modern képtárat hozzon létre, mely összehasonlíthatatlanul igazabb és drámaibb a régienél.” A festő-grafikus-belsőépítész azt vallja, hogy az embereket körülvevő tárgyak művészi megformálása és az un. nagyművészet között nincs különbség, s nem szentségtörés, ha egy festő széket farag vagy rezes domborít. Minden esetre a Honti bácsi kreativitása az anyagmegmunkálás terén, s az ezt tükröző gondolkodásmódja nagyon kevesekre jellemző. Elszomorító dolognak tartom, hogy az elmúlt évek során, munkáinak bírálata kapcsán nemegyszer kapta meg egy-egy kézlegyintés kíséretében azt a bántóan hangsúlyozott megjegyzést: „Ez csak dekoráció”. Ami egyébként önmagában lehet, hogy éppen igaz volt, csak véleményem szerint a bírálók néhány olyan jelzővel fukarkodtak, mint: művészi, tetszetős, értékes, egyedülálló. Esetleg meg sem fogalmazódott bennük? Honti Antal minderre így reagált: „Felhagytam minden kísérlettel, hogy a nagy művészet megyei fellegrárába akárcsak ajtónállóként bejuthassak. Kétségtelen, hogy az autodidakta módon szerzett tudás és technika eltérővé, mondhatnám egyedivé tette munkáimat, és azok, hogy úgy mondjam kilógtak a már megszokott sorból. Mivel különösebb tehetségem nincs az

önadminisztrációhoz, számot vetve a tényekkel és ismerve képességeim határait, alakítottam ki működésem területét. Művészeti vonalon azt a néptanítói szintet, amivel kapcsolatba kerülhetek az emberekkel és a legtöbbet használhatok a közízlés-formálás terén.” S hogy a fentiek szellemében élt, él, azt számos példa bizonyítja. Többek között az is, hogy Gyomaendrődön, de az országban számos helyen is, intézmények, üzletek, szórakozóhelyek belső terei őrzik keze nyomát. Ezekre a helyekre betérve, az ember azonnal ráismer csodálatosan egyéni, szemet gyönyörködtető, sajátos hangulatot adó alkotásaira. (1. és 2. sz. melléklet.)

De Antal bácsit nemcsak ezért tartom alkotó embernek. 1984-ben ezt mondta vendégeinek: „Én igen nyugtalan, nyüzsgő ember vagyok. Valahogy mindig kell csinálnom valamit a közművelődés berkeiben.” S ez biztosan igaz volt már 1965-ben is, amikor a helyi ÁFÉSZ egyik cukrászdáját „Kép-presszóvá” alakította át művész- és művészetet szerető barátaival együtt, s az ötletet természetesen támogatta az ÁFÉSZ is. Pontosabban és sarkítva egy kicsit: Helyet és engedélyt kapott Honti Antal arra, hogy berendezze a kiállításokat, az illető művész(ek) pedig lehetőséget a bemutatkozásra. Antal bácsi így vall erről a próbálkozásról: „Azon túl, hogy festőbarátainknak lehetőséget szerettünk volna biztosítani a bemutatkozásra, úgy hittük a helyi kulturális élet területén talán folyamatosan is igény lesz majd az ízlésformálásnak erre a módjára. Igény volt is, de valamiképpen – talán az ÁFÉSZ-nél bekövetkezett személyi változások miatt – ellaposodott a dolog. A támogató, segítő barátok, ismerősök közül többen elkerültek a községből, én sem erőltettem tovább.” Én úgy gondolom, a biztatás és a minimális elismerés-, odafigyelés hiánya – azokkal az emberekkel szemben, akik alkotó, munkálkodó módon tenni akarnak valamit helyi kulturális életünk jobbításáért – mindenképpen veszteséget okozhat. Tény, hogy akkor a helyi társadalomban (a 60-as évek közepén) senki nem tartotta annyira fontosnak a „Kép-presszót”, hogy megpróbálja az itt élő emberek (ha csak egy kis csoportról van szó, akkor is) számára fönntartani, fönntartatni, ha nem is ugyanazzal a módszerrel vagy formában. Túlzott anyagi ráfordításról azt hiszem, nem beszélhetünk ezzel kapcsolatban, igény pedig volt rá. Lehet: egy kicsit alkalmazkodni kellett volna egy (vagy több) emberhez, aki(k) képes(ek) arra, hogy „bábáskodjon(ak)” (Honti Antal) ennél a kultúraközvetítő tevékenységnél. Tévedés ne essék, nem arra célzok, hogy senki nem mondta azt az e területem illetékesek, valamint az érdeklődők közül: sajnáljuk, hogy nincs tovább „Kép-presszó”, jó kezdeményezés volt, de hát mit tehetünk? Csak éppen ez a fajta hozzáállás az, ami csak távolról és elviekben ad támogatást, és többnyire addig, amíg a dolog magától (pl. egy lelkes embertől) is jól megy. Ha azok az emberek, akik bármilyen területen kézzelfogható eredményeket tudnak produkálni, s hajlandók ezért időt és energiát „pocsékolni”, akkor szerintem az a minimum, hogy a hivatalnak, intézménynek meg rendelkeznie kell (kellett volna) annyi alkalmazkodó képességgel, amennyi egy „jó ügy” érdekében nem számít áldozatnak. Természetesen általában szubjektív annak a megítélése mi a jó ügy és mi a rossz. Sőt még a közművelődési intézményekben is találkozni lehet olyan megközelítéssel is, hogy feladatunk-e vagy nem, hasonló kezdeményezések felkarolása, segítése. (1989-ben is!) Gyomán és Endrődön az elmúlt évtizedekben inkább csak zárt keretek között, intézményesen lehetett népművelő-néptanítói munkát végezni, illetve a spontán kezdeményezéseket hivatalossá kellett nyomorítani, így aztán hamar ellaposodott, majd megszűnt létezni. Mára ez a szemlélet már nem annyira jellemző, de még nem szűnt meg. Tájékozódásom során megtudtam, hogy akkori

vezetők (közművelődésben) enyhén szólva nem vették jó néven a cukrászdában berendezett kiállítás sorozatot. Azt hiszem ez abból adódhatott, hogy egyfajta automatizmus uralkodott a közművelődésben is, az ötlet jó, de ez a mi dolgunk, majd mi megcsináljuk. Ez az álláspont önmagában helyes lehet, ha nem hagyja figyelmen kívül a legfontosabbat, a személyes kapcsolatokra épülő kivitelezést. Ugyanis egyébként ötletlopás lesz belőle pusztán, főleg ha az ötletadót nem tartjuk partnernek. Antal bácsi nem szívesen beszél az őt ért sérelmekről, alkalmankénti háttérbe szorításáról a babérok kiosztásakor. Csak utalásokból sejtem, hogy egy másik ötlete is ilyen okokból vált egy kicsit csalódássá is számára. A „Művészet az iskolában” kiállítás sorozatról van szó, amely a gyomai Kiss Lajos Gimnázium és Szakközépiskolában került megrendezésre, 1974-től. Az ötlettel Fekete Antal igazgatóhoz fordult, s az ügyet támogató, segítő emberre talált személyében. A kiállítás sorozatra készült meghívó több információt dokumentál. (3. sz. melléklet.)

- Hogy Honti Antal szívügyének tekintette a sorozatot, azt egyértelműen bizonyítja a meghívó külső megjelenése. Az esztétikusan megtervezett és kivitelezett kis rézdomborításokat nem lehetett szériában gyártani, tehát Antal bácsi minden egyes meghívón otthagya a keze nyomát.

- Megtudhatjuk, hogy a kiállítások célja a diákok esztétikai nevelése volt, de lakossági igényeket is kívánt szolgálni. Az iskolának ez utóbbi törekvését nagyon hasznosnak tartom (15 évvel ezelőtt), hiszen sajnos még ma is vannak iskolák, ahol az úgynevezett befelé fordulás jellemzi mind a nevelő- tanító-, mind a kulturális- vagy bármilyen jellegű munkát.

Maga a tény, hogy a szegedi Tömörkény Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola, a főiskola rajz-művészettörténet tanszéke, s a Magyar Képzőművészek Szövetségének szegedi csoportja hasznosnak és támogatásra méltó dolognak tartotta ezeket a kiállításokat, magáért beszél. Viszont a támogatók sorában a helyi kulturális életet irányító és szervező intézmények nem szerepelnek. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy akadályozták volna a tevékenységet, csak úgy érzem ennek oka ismét a személyes kapcsolat hiánya. Bár a „szülésnél” emiatt nem volt probléma, a „dajkálásban” – azt hiszem – kellett volna a segítség, persze az értelmi szerző kirekesztése nélkül. Sajnos ez a vitathatatlanul jó, és a maga nemében egyedülálló ötlet csak egy tanévben valósult meg. Igen, Honti bácsi megbántódott (én úgy érzem, ő ezt nem mondja), – s akik folytatni akarták a már elkezdett munkát, azt hiszem nem rendelkeztek olyan hittel és tenni akarással e téren, mint ő.

Ehhez kapcsolódóan idézem Plavec Pál 6 évvel későbbi írásának részletét; amely a galéria megnyitója alkalmából született: „Életeleme a mozgás, és ahogy mondja; a társadalmi munka fizetsége az elismerés, de legalábbis a köszönet, ha az ember, ezt sem kaphatja meg, méltán érezheti, hogy ki van rekesztve.” (Békés Megyei Népújság, 1980. május 27. „Műhely-Galéria Gyomán”) S a társadalmi munkással (Anti bácsival is) ez a bizonyos „kirekesztés” gyakran megesett már. A „Művészet az iskolában” nagy sikert aratott, újságcikk jelent meg róla, elismerést kapott érte az iskola (!?) De Antal bácsinak nem ez esett rosszul, hanem az, hogy a művészeti nevelésért kiosztott dicséretékből neki egy forgács sem jutott. Egy-egy kiállítás berendezésénél pedig egyedül kellett neki a képek esztétikai elrendezésére figyelni, s a kalapácsot sem adta kézbe egyik pedagógus sem. Legfeljebb egy-két diák segítkezett a munkában.

Az eddig leírtakkal azt szerettem volna érzékeltetni, hogy a Műhely- Galéria létrejöttét megelőző időszakban milyen törekvései, eredményei és csalódásai voltak annak az embernek, aki végül egyéni módon talált megoldást arra is, hogy viszonylag háborítatlanul hódolhasson elhivatottságának, ha úgy tetszik hobbjának, kedvtelésének. Plavec Pál a már említett cikkben így fogalmazta meg ezt a gondolatot: „Hogyan jött létre mindez? A válasz szinte sablonos. Egy magát kifejezni próbáló ember negyvenéves küzdelmének termékei az értetlenséggel szemben. Sziszifuszi küzdelem, más már régen sarokba dobta volna az ecsetet, kalapácsot, vagy a favésőt. Honti Antal azonban nem. Hogy mi a történetben a sablonos? Az, hogy a sok ötlet nem tetszik az ötletszegény embereknek, és általában az utóbbiak adhatnák meg a lehetőséget az ötletek megvalósításához. Honti Antal esetében talán annyi a – jelentős – különbség, hogy szinte valamennyi tevékenységének meglett az eredménye, ha nem is akkor, amikor kellett volna.”

A GALÉRIA LÉTREJÖTTÉNEK KÖZVETLEN KÖRÜLMÉNYEI

Hogy Antal bácsiban milyen nyomokat és milyen személyiségváltozásokat hozott az éveken át tartó (kitartó) küzdelem, arra egyértelmű és biztos választ nem tudok adni. Mindenféle vádaskodástól mentesen, szerényen hártja el az erre irányuló érdeklődésemet, s csak így fogalmaz: „hogy úgy mondjam, munka nélkül maradtam a kultúrmunka területén. E munkanélküliség idején fejtörés eredményeként jött létre kollektív családi ötletként a kiállítóműhely létesítésének gondolata, melynek megvalósítása már régi problémát is megoldott, hiszen így igen sok – főleg Gyomárról festett – képemet el tudtam helyezni, és így régi közönségigény teljesült munkásággal kapcsolatban.” További kérdéseimre válaszolva elmondta, hogy először megtervezte a leendő-, lakáshoz építendő helyiséget, majd elkészítette a máig is megőrzött makettet, s mindezek alapján a körülbelüli árkalkulációt. Ezt követően Antal bácsi kilincselni kezdett a helyi pártbizottságon, a tanácsnál, megmutatva a már elkészült terveket. „És most csoda történt...” – mondta. Mert mindenütt szívesen fogadták az elképzeléseit, sőt biztatást és támogatást érzett. Ahogyan beszél erről, még ma is érzékelhető, mennyire jól esett neki ez a hozzáállás. Nagy lelkesedéssel lépett a megvalósítás útjára. Először is anyagiak után kellett néznie. 25.000 Ft OTP- kölcsönt kapott, amelynek részleteit ma is fizeti. Ahogyan ő mondja: „nyilván, halálomig fogom törlesztgetni.” Elkezdődhetett az anyagbeszerzés, majd a család (három felnőtt gyermeke is) kivette a nyári szabadságát. De nem ám csak a család vette ki részét az építkezésben, hanem magánemberek és intézmények, vállalatok is, akik valamiért fontosnak, hasznosnak találták az ötlet megvalósítását, vagy pusztán baráti szálak fűzték őket a Honti családhoz. Az érdekek ezügyben egy ponton találkoztak: a galéria kell, érdemes érte időt, fáradságot, de anyagikat is áldozni. Ladnai Lajos bácsi például ablakot készített a galériára, s a törzsvendégek között lehetett említeni az óta is. Ennek kapcsán igaznak tartom, sőt bizonyítottnak látom, hogy az érdek: „Olyan cselekvési intervallum, lehetőségskála, amelyből a szubjektum választ.” (Hidy Péter: El nem nyelt iratok, 1987. Mese a zöldbabfőzelékről c. fejezetéből.)

S itt azt is szeretném hangsúlyozni, hogy az a bizonyos érdekeltségi rendszer, amelyet a közművelődési intézményekben kidolgoztak, alkalmaznak sok helyen, nem töltheti be a neki

szánt szerepet, ha csak az anyagi ösztönzésre összpontosít. Bár az utóbbi dolgot fontosnak tartom, de csak a népművelő szubjektumának figyelembevételével együtt. Honti Antal Műhely- Galériájának bejárati ajtaján név szerint olvashatjuk, kik segítettek a kiállító terem létrehozásában. Dolgoztak itt a szomszédok, az asztalos, a tanács műszaki ellenőre, a gimnázium igazgatója, a dekoratőr, az ügyvéd, az orvos, a kazángyár, a háziipari szövetkezet, a halászlé tsz., a TITÁSZ, stb. Az ÁFÉSZ és a tanács székeket adott. A munkában résztvevők nem pénzért, nem elismerésért ásták az alapot, hordták maltert, a palát. Antal bácsi köszönete abban az aprócska figyelmességnek tűnő gesztusban is kifejezésre jutott, hogy a bejárati ajtó őrzi a segítő kezek tulajdonosainak neveit. (Közművelődési intézményeinknél legfőljebb a hivatalos társadalmi munkajelentés.) 1980 tavaszára felépült a galéria. Tulajdonosának elmondása szerint közben született meg az újabb ötlet. Nevezetesen: „Ha már helyiség van, miért ne lehetne a régi irodalmi szalonok mintájára, különböző művészeti ágak képviselőit, írókat, tudósokat, barátokat, ismerősöket meghívni ide a galériába, közös baráti beszélgetésekre?” (Honti Antal) Az ötletet az akkor gyomai Nagyközségi Tanács megértéssel fogadta, sőt a meghívandó előadók utazási költségeit is átvállalta. A meghívottak azóta is – támogatva a nemes célt – baráti alapon jönnek, tiszteletdíjat nem kérnek.

A HONTI MŰHELY-GALÉRIA TEVÉKENYSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSE 1980-1989-ig

A galéria megnyitására ünnepélyes keretek között 1980. május 9-én került sor, ahol Dér Endre József Attila díjas író és Farkas Sándor tanácselnök mondtak megnyitó beszédet. Jelen voltak a község vezetői, az ünneplőbe öltözött szomszédoktól a diákokig terjedt az érdeklődők köre. Valami természetesen új kezdődött el akkor, ott, a grafikus-festőművész által megálmodott műhelyben. Azért tartom leginkább igazán műhelynek, mert azt hiszem, ez fejezi ki legjobban az azóta benne kialakult tevékenységet. Tehát az elnevezés és a tartalommal való megtöltés teljesen szinkronban van.

Mert nem csak kiállító terem vagy klubterem egyszerűen, hanem valami különös varázssal rendelkező alkotó- hely. Ezt tükrözi külső megjelenése is. (Fotó fénymásolat a galéria utcai bejáratáról, Honti Antallal 4. sz. melléklet)

A helyiségbe lépve pedig az alkotó nyugalom fogadja az odalátogatót, a berendezés otthonosan művészi levegőt áraszt. (Fotó fénymásolatok a galéria belső részleteiről; 5. sz. melléklet.)

A galéria (és Honti Antal) nemcsak a művészi alkotómunka eredményit hivatott megismertetni vendégeivel, de gondolat – alkotásra is készíti az embereket egy-egy előadás, kiállítás, zenei élménynyújtás alkalmával. Nem szeretnék abba a hibába esni, hogy a galéria 9 éves tevékenységét csak szubjektíve ítélem meg. Azért sem, mert tudom, hogy ahhoz még több személyes tapasztalatra lenne szükségem, s én viszonylag kevés alkalommal voltam jelen egy-egy eseményen, rendezvényen. Nem tatózom Honti bácsi baráti köréhez sem, személyes ismertségünk csak népművelői munkámnak köszönhető. Találkozásaink esetiek vagy célirányosak. Megállapításaimba tehát (a következőkben is) jórészt beépülnek azok a lakossági-, közösségi-, vagy a hivatalt, intézményt képviselő vélemények, amelyeket 6 éves népművelői munkám során ismertem meg. Antal bácsi és Varga Gyuláné közművelődési

felügyelő segítségével sikerült elkészítenem egy kimutatást, rendezvénynaptárt, amely 1980 májusától 1989-ig tényszerűen mutatja a Honti Műhely- Galéria eseménysorozatát. (6. sz. melléklet) Ugyanígy kaptam választ a finanszírozás kérdésére is. Bár ezzel kapcsolatban készült táblázatom a teljesség igénye nélküli, hiszen Antal bácsi nem készített számlákat a vendégei által elfogyasztott vacsorákról, amelyeket természetesen nem a vendégek követeltek ki. (7. sz. melléklet.) Mindezekből már sok minden megállapítható, de szükségesnek éreztem azoknak az embereknek a megnyilatkozásait is, akiknek személy szerint – esetleg rendszeresen – nyújtottak élményt a galéria eseményei. Hogy úgy mondjam, akik (jó értelemben véve) benne vannak a körben, sokkal többet láttak, tapasztaltak. Néhányukat egy röpke kérdőív kitöltésére is megkértem. (8. sz. melléklet; kitöltött kérdőívek.)

Saját véleményem is, hogy a Honti Műhely- Galéria működése nem hiábavaló és nem öncélú. A kultúráközvetítésnek rendkívül sokoldalú lehetőségét hordozza magában, másrészt biztosítja az érintett embereknek a tényleges beleszólást a programok kialakításába. Lényeges dolognak tartom, hogy a résztvevők között párbeszéd, véleménycserék alakulhatnak ki a rendezvények keretében, amelyeket a későbbiek során folytatni lehet. Amikor az elmúlt időszakban Gyomaendrődön a közélet, a szellemiség finoman fogalmazva gyerekcipőben járt, többnyire formális lépésekkel haladva (és ma a helyzet ettől nem rosszabb), akkor a galéria „úttörőmunkaként” is felfogható. Arról nem beszélve, hogy a helyi közművelődésre pedig a „megerőszkolt” megújulás, megreformálás jellemző. (Ez csak a magánvéleményem, elismerve azt is, hogy elvértve azért találkozhatunk ténylegesen a lakosságot, vagy annak részét szolgáló tevékenységgel is.) Mindezeket és a megkérdezett emberek véleményét figyelembe véve, a galéria Gyomaendrődön olyan kincs, amelynek felbecsülhetetlen értéke van, még akkor is, ha a helyi társadalomnak csak egy kis része ismeri (fel) csillogását.

1980-1989-ig a Honti- Galériában 43 rendezvényt számlálhatunk, noha az eredményes és hasznos munka nem mindig mérhető számokkal. Ez azt jelenti, hogy évente 4-5 alkalommal nyújtott szórakozási, ismeretszerzési, tájékozódási lehetőséget egy kisközösségnek. Az egy-egy alkalommal összejött látogatók száma 30 és 60 fő között volt. A galériában belépő nincs, tehát bevételről sem beszélhetünk. A házigazda viszont azt vallja, ha valaki 50-100 km-t utazik, s önzetlenül, barátságból dolgozik, azt nem engedheti el vacsora és egy pohár bor nélkül. Ennek költségei minden esetben a családi pénztárcát terhelik. Az útiköltségek kifizetése a tanács közművelődési felügyelőjének feladata, ő tehát minden rendezvényen részt vesz. Tőle tudtam meg, hogy ezen kívül gyakorlati segítségként kiállítási anyagok szállítását, nyáron fűnyírást vállal még át a tanács, amennyiben erre lehetőség van. Antal bácsi sem panaszkodott a tanáccsal kapcsolatban. A közművelődési felügyelő segítőkészségét pozitívan értékeli. Kapcsolattartásuk nem mereven hivatali jellegű. Korábban felajánlották Antal bácsinak a galéria művelődési házhoz csatolását (a finanszírozás megoldása érdekében), de ő ezt (véleményem szerint helyesen) nem fogadta el. Emberi, népművelői autonómiája háttérbe szorult volna. A rendezvények többsége családi-, baráti-, szakmai ismertségre épül. Nem megállapodás, hanem beszélgetés eredményeként jön létre egy-egy találkozás országos hírnévvel rendelkező művészekkel, írókkal, költőkkel. Régi barátság fűzi Antal bácsit például Polner Zoltán – Katona Judit költőházaspárhoz, akiknek szerzői estjeik nagy sikert arattak a hallgatók – nézők körében. Polner Zoltán így irt erről 1981-ben: „És hogy kialakult törzsközönsége van a Honti Galériának, arról magam is meggyőződhettem, amikor Katona Judittal szerzői est keretében mintegy 40 főnyi közönség

előtt mondhattam el verseimet, mutathattam be magnószalagra vett néprajzi gyűjtésemet. A lelkes hallgatóság nemcsak az időjárás viszontagságát cáfolta meg, hanem bizonyította azt is, hogy az önzetlen, kultúráért lelkesedő szervező szakember csodákat tehet, ha azt, amit csinál, szívügyének tekinti. Honti Antal műhely-galériája olyan kulturális fórum, amelyből minden városban, községben elkélne egy mindannyiunk örömére. A kapunyitogató festőművész a kultúrára tárt kaput a Kner-család szellemi szomszédságában, bizonyítva, így is lehet, sőt így lehet igazán!” (Csongrádi Megyei Hírlap, 1981. szeptember 31. részlet a kapunyitogató festőművész c. cikkből.) Felbecsülhetetlen értékűnek tartom a kultúraközvetítésnek azt a módját, amikor művészek, előadók emberközébe szerepelnek, beszélgetnek a közönséggel. Ilyenkor az emberek nyitottabbá válnak, gátlásaik könnyebben feloldódnak, véleményük kifejezésére juthat. Hasznos ez az illető művészeknek is, hiszen azonnal és közvetlenül kap visszajelzést-munkáját illetően. Azt is mondhatjuk tehát, hogy ilyenformán kapcsolódhat be pl. a gyomaendrődi ember kultúránk formálásába, s ezzel egyidőben részesül abból.

Sajnos szűkebb hazánkban a zenei műveltség területén is nagyon sok tennivaló van. Természetesen a hiányokat a galéria nem tudja teljes egészében pótolni, de saját berkeibe sokat tesz ezért. Az elmúlt 9 év alatt szerepeltek itt a helyi zeneiskola tanulói, a békéscsabai Bartók Béla Zeneiskola tanulói és pedagógusai, békéscsabai fúvósötös- és a szegedi rézfúvós kvintett tagjai, valamint Béres Ferenc és Gregor József. E felsorolás is árulkodik arról, hogy a galériában színvonalas és változatos zenei élményekkel gazdagodhatott a közönség. Nem is egyszer vendégszerepelt Hontiéknál a Szegedi Kisopera társulata sem, a jelenlévők örömére. Ha egy rendezvény 80-100 főnek az igényeit elégíti ki, legyen az bárhol, annak létjogosultsága van. Az más kérdés, hogy művelődési házainkban sokszor nem engedhetjük meg magunknak ezt a „luxust” a műsorok árai miatt. Éppen ezért tartom én afféle „mentőövnek” is a galériát (s a hozzá hasonlókat, ha vannak), mert lehetőséget ad olyan kultúraközvetítésre is, amelyekre intézményesen nincs mód. Bár szerintem új, az eddigiekhez képest más megoldásokra nekünk is törekednünk kell. Természetesen nem „másolásra” gondolok, csak arra, hogy egyre inkább hajlanak az emberek a kisközösségben való szórakozásra, művelődésre, társas együttlétre. A népművelő feladata, hogy észrevegye az ilyen irányú igényeiket és segítse intézményen belül (és kívül is) ezeknek az alulról jövő kezdeményezéseknek a megvalósulását. Nem biztos, hogy ehhez pénzre van szükség; a meglévő „tőke” (intézményi adottságok, berendezések, ember stb.) hasznosítására kell törekednünk, mert így leszünk „gazdagabbak”, s a változások nyomán megjelenő igényeket is figyelemmel kísérve, talán jobb gazdasági feltételeket is teremthetünk saját területünkön.

Ahogy a galéria 9 éves tevékenysége is tükrözi azt, a sokszínűség vonzerő az emberek számára, illetve: az érdeklődés (lehet érdek is), a kulturálódás igénye nem azonos ponton jelentkezik mindenkinél. Nos, ez a sokszínűség a Honti Műhely- Galériában igazán jellemző. Nem csak irodalmi, zenei műsorokkal találkozunk programjában. Gyomaendrődön nagyon ritkán (vagy nem) találkozunk máshol olyan filmvetítéssel, amely megtekintése után a rendezővel is beszélgethetünk (nem csak a filmről), tőle tudhatjuk meg a film keletkezésének okát, körülményeit, s vitatkozhatunk arról, mit akart mondani, adni az embereknek, az adott körben mennyire sikerült elérnie célját? A problémafölvételre azonnal és közvetlenül reagálhat a közönség. Elmondhatják a jelenlévők, nekik mi a tapasztalatuk az adott témával kapcsolatban, s nem baj, ha nem értenek teljesen egyet. Magyar József és

dokumentumfilmjeinek vetítései a galériában véleménycserére, gondolatébresztésre adtak alkalmat. A Balázs Béla díjas érdemes művész aktuális társadalmi- és egyéni problémákat hoz felszínre filmjeiben, amellyel szinte minden embert állásfoglalásra készített.

Másfajta igények kielégítésére szolgált pl. a szegedi művészeti gimnázium tanulóinak bemutatkozása. A jelenlévőket ez alkalommal egyfajta büszkeség is eltölthette, azon túl, hogy a tanulók színvonalas műsort, látnivalót adtak-, az iskola igazgatója pedig tájékoztatást a képzésről. S ennek oka – mármint a büszkeségnek -, hogy a „mi gyerekeink” szerepeltek, az ő tudásukról, tehetségükről győződhetnek meg a szülők, rokonok, ismerősök, érdeklődők. Nehéz lenne – és szerintem nem is szabad – rangsorolni a Honti Műhely- Galéria eseményeit. Hiszen képtelenség eldönteni, mi az értékesebb, jobb, szebb: az, hogy a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum és a galéria közötti rendszeres együttműködés eredményeként megtekinthették a gyomaendrődiek 1987 nyarán a Tornyai-festmény lelet darabjait, vagy az, hogy a Köröstáj- nap keretében Dér Endre íróval és Tomanek Gábor színművésszel találkozhatott a közönség 1985 májusában. Maga a kiállítási anyag „művelődéstörténeti szenzáció”-ként (Békés megyei Népszás, 1987. május 21. „A Tornyai-festmény lelet Gyomaendrődön”) fogható föl, s hogy ez a maga nemében páratlan kincs, nálunk is kiállításra kerülhetett akkor, ez egyértelműen Honti Antalnak köszönhető. Mindenképpen az itt élő emberek számára jelentett ismeretszerzési lehetőséget, s nem mindennapi látványosságot. De ugyanilyen felemelő élményt adott a kulturálódás terén az irodalomkedvelőknek a találkozás lehetősége a neves íróval, illetve művésszel. S kezdhethetném a sort előlről, avagy minden egyes alkalomnak, műsornak, rendezvénynek megvan a maga varázsa. Ezt bizonyítják az Antal bácsi által őrzött vendégkönyvben található bejegyzések is. Csak egy példa: „Örömmel hoztam el Gyomára a Honti galériába Kohán György festményeit. Számomra Gyoma eddig a Kner-család csodálatos, az Alföld sarkában kibontakozott, Európa – szerteismert könyvművészetet jelentette, mint buzdítást, példaképet. Honti Antal nemes kezdeményezése azt bizonyítja, hogy Gyomán a képzőművészet, a látáskultúra területén is igen komoly, országosan ismert, új eredményeknek lehetünk tanúi, illetve most részesei is a kiállítás által. Kívánok további erőt, jó egészséget, lelkesedést, egyszerűtete és sok sikert Honti Antal kedves barátomnak, Galériájának, Gyoma – és az egész magyar művelődés gazdagodása érdekében. Dömötör János”

1980-tól 1989-ig a Honti Műhely-Galériáról, az ott folyó munkáról nagyon sok újságcikk jelent meg, amelyek mind arról tanúskodnak, hogy nem lehet nem odafigyelni rá, s hogy Gyomaendrőd kulturális életének egy jelentős színtere a Honti-ház. Ennek alátámasztásaként – teljesség igénye nélkül – válogattam néhány cikk és fotó fénymásolatát a 9. sz. mellékletbe. Általában minden eseményről jelent meg a sajtóban egy-egy cikk, amely tájékoztató, vagy méltató jelleggel tudósított a galéria munkájáról. Ezt a tényt mind a propaganda, mind az elismerés terén fontosnak, hasznosnak tartom. Amikor Honti Antal munkájának elismeréséről beszélünk, elsősorban – neki ez a legfontosabb, azt hiszem –, elmondhatjuk, hogy a Gyomaendrődiek tisztelete, megbecsülése, csodálata övezi munkáját. S ez nemcsak a galériát látogatók körében igaz. Az elismerés érezhetően jelen van (ma már erőteljesebben, mint évtizedekkel ezelőtt) a hivatalos megítélésben is. 1986-ban kapott Antal bácsi „Szocialista kultúráért” kitüntetését. A Gyomáról indult festőművész, Vidovszky Béla munkásságának adózva, Gyomaendrődön Vidovszky Béla Emlékszobát hoztak létre. Az ötlet ismét az Antal bácsié volt. Olyan vonatkozásban, hogy ezt Gyomaendrődön kellene, itt is

lehetne megvalósítani. A tanács illetékesének (Jánovszky György osztályvezető) első reagálása az volt, hogy nincs erre pénz. Takarékszövetkezetünk akkori vezetője, (Róza Vendelné) szívesen adott helyet, s karolta föl ezt a kezdeményezést. A gondolatot a tanács is támogatta kis mértékben, s Varga Gyuláné közművelődési felügyelőnek köszönhetően, tevőlegesen is. A kivitelezésért Honti Antal is „Vidovszky Béla Emlékplakett” tulajdonosa lett, amelyet a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének Vidovszky Béla Emlékbizottsága adományozott neki. (10. sz. melléklet)

Úgy gondolom, rászolgált erre. Ez tükröződik a fent megjelölt melléklet alapján is. A Vidovszky Béla festőművész állandó kiállításának megnyitójára (emlékszoba) készült meghívó félreérthetetlenül árulkodik arról, hogy ezügyben sem sajnálta Antal bácsi az időt, és energiát; a kis rézdomborítás keze munkáját őrzi. A melléklet másik darabja, az emléklakettet adományozó levél. Az 1989-ben – „várossá válásunk” alkalmából – Honti Antalnak megszavazott „Gyomaendrődért” emlékérem pedig a szülőföld, az itt élő emberek, s – ebben csak reménykedem – hálájának, a néptanítói munkának gyümölcseként testet öltő jele. Abban viszont biztos vagyok, ennek az éremnek méltó tulajdonosa.

A HONTI MŰHELY-GALÉRIA JÖVŐJE – GONDOLATAIM „ITT ÉS MOST” A NÉPMŰVELÉSRŐL

A Honti Műhely- Galériában az idei nyáron tervek között szerepel többek között egy kiállítás „A Körös vidék növényvilága címmel, s várhatóan harmadszorra lesz vendége a Honti – háznak Gregor József. S lehet, hogy „10 év után bezárom a boltot” – mondta Antal bácsi, amikor a távolabbi jövőről kérdeztem. Beszélgettem azokkal az emberekkel, akik közelről ismerik a galéria tevékenységét, működési feltételeit: mit gondolnak, hogyan látják a jövőjét illetően? A válaszok abban a tekintetben, hogy a galériára a jövőben is szükség lesz, a válaszok szinte egybevágoak voltak. Az árnyalatnyi különbségekből azonban arra lehet következtetni, hogy többféle módon is elképzelhető a galéria jövője. A kitöltött kérdőívek alapján (8. sz. melléklet) öt ember négyféleképpen fogalmazott: Szarka Elemérné és Ladnai Lajos egyszerűen úgy látják, jövője van, a közönség igényli működését. Gellai András véleménye az, hogy mindenképpen szükség lesz rá, hiszen az embereknek egyre kevesebb a pénzük, s itt nem kell belépőt fizetni. Ezen a válaszon kicsit fölháborodtam magamban, aztán megpróbáltam a nyugdíjas klub vezetője szemével nézi, s azt hiszem el kell fogadnom tőle ezt a nézőpontot. Hiszen tudom, Gyomaendrődön is vannak (nem is kevesen), olyan nyugdíjasok, akiknek nemhogy 120 Ft-os színházjegyre nem jut, de még 24 Ft-os mozijegyre is ritkán. S ugyanígy igaz az is, hogy ilyen körülmények között élő fiatalok is vannak. Én azonban úgy gondolom, talán az sem volna szentségtörés, ha valamely csekély összegű belépőt mégis fizetnének a résztvevők az előadások alkalmával. Ugyanis Honti Antal sem tartozik a magas összegű nyugdíjjal rendelkezők közé. (Bár ő erről a megoldásról hallani sem akar.)

Dr. Frankó Károly, aki (mint az beszélgetésünk alkalmával is kiderült) részese is volt a galéria létrehozásának, így nyilatkozott: „Feltehetőleg támogatásra szorul, ha kell anyagi segítségre is. Az eddigi lehetőségek bővítése lenne célszerű.” Hasonlóképpen vélekedem erről. Azért is, mert Antal bácsi elmondta, hogy kevesebbet tud dolgozni, mint 10 évvel

ezelőtt. S lehet, hogy hamarosan bekövetkezik: nem tudja finanszírozni az eddig természetesnek tartott költségeket. (A vendéglátásból pedig nem enged!) Ha az eddigieket sem látja biztosítottak, kénytelen lesz félig becsukni az ajtót, s legföljebb a kiállító terem működik majd csak. Ez bizony nem jelentené a „lehetőségek bővítését” (Dr. Frankó Károly). Visszafejlődést jelentene, ha nem is teljes körűen. Én úgy látom, megoldás lehetne részben a már említett résztvevői hozzájárulás (mindegy milyen címen és formában), és a tanácsi támogatás oly mértékű növelése, amely – meggyőződésem – nem jelentene nagy tételt a város kulturális célú költségvetésében, s amellyel viszont megoldódna a galéria későbbi működésének problémája. Eljátszom azzal a gondolattal is, miszerint Antal bácsi népművelői munkát végez, ezért honoráriumot is kaphatna. S ha mindez nem kivitelezhető, jogszabályok léte vagy nemléte miatt, akkor is kell, hogy legyen megoldás. Például egy szponzor (jogi- vagy magánszemély), aki az ügyet fontosnak tartja, s el tudja képzelni hosszú távú befektetésként ennek támogatását (szellemi tőke). Bonyolult dolog, hiszen ehhez Antal bácsival olyan kontaktusba kellene kerülnie a szponzornak, hogy tőle nyugodtan és a háttérbe szorítottság érzése nélkül lehessen elfogadni az anyagi segítséget. A galéria, Honti Antal autonómiáját mindenképpen meg kellene őrizni. Mindezekon kívül azt is el tudom képzelni, hogy a művelődési központ vegye majdán szárnyai alá a galériát (nem egyszerűen bekebelezésre gondolok, és nem az eredeti céljának megváltoztatására), csak azt hiszem a jövőben járható út lehetne ez is. Megyeriné Csapó Ildikó, a Katona József Művelődési Központ igazgatója úgy vélekedik, hogy valószínűleg a család egyik tagja, Honti bácsi lánya, bizton folytatja majd az édesapja által elkezdett tevékenységet. Ez a lehetőség mindenképpen fennáll, a galéria jövőjét illetően. Népművelői szemmel nézve nem lehet mindegy, hogyan alakul a gyomaendrődi Honti Műhely-Galéria sorsa a jövőben. Azért sem, mert „Gondolatgazdag és gondolatébresztő a képtár anyaga. Ennek a műhelynek nemcsak patinája, de fénye is van. Dus Imre” (Idézet a vendégkönyvből.) És azért sem, mert „A Honti ház, a Honti-galéria rangos kulturális missziót tölt be, valóságos intézmény Gyomaendrőd életében, a szépre tanító humanizmus kisugárzó pontja. Örömmel tettünk itt látogatást. Szabó Ferenc, Born Miklósné”. (Idézet a vendégkönyvből.)

A kilenc éve működő galéria tulajdonosa 67 éves. Azok közé az idős emberek közé tartozik, akik tevékenyen, szellemileg frissen, s viszonylag jó egészségi állapotban, nyugdíjasként is azon fáradoznak, hogy jövőnk jobb és szebb legyen; valamiképpen attól is, amit még ők tudnak tenni érte. S Antal bácsi éppen a népművelés terén tevékenykedik és alkot még mindig – maradandót. Azt hiszem, nem vagyok egyedül, amikor azt kívánom neki, hogy még nagyon sokáig így legyen! A Műhely- Galéria pedig legyen számunkra, a népművelők számára példája annak, hogy hittel, elkötelezettséggel lehet csak maradandót alkotni, létrehozni. „Itt és most” a népművelésben, legfontosabb feladatunk, hogy az „embert” szolgáljuk. Megőrizve múltunk – és az arra érdemes elődöket tisztelve, eredményeikből kiindulva keresni a továbblépés, a fejlődés lehetőségeit.

Kimutatás a Honti Műhely-Galéria tevékenységéről 1980 – 1989-ig.

<u>Időpont</u>	<u>Tevékenység megnevezése</u>	<u>Látogatottság (fő)</u>
1980. 05. 09.	Megnyitó ünnepség	55
1980. 06. 02.	Regős Sándor előadása Tévésként Portugáliában és Szegeden címmel	33
1980. 06. 30.	„Barangolások a La Manche csatorna két partján” Dr. Keszthelyi Béla előadása	25
1980. 09. 19.	Szücs Árpád festőművész előadása a Feszti- körkép története c.	30
1980. 10. 10.	Polner Zoltán és Katona Judit költők bemutatkozása, Varázslások és babonák címmel	26
1981. 06. 05.	„Őseink az Alföldön” Előadó: Dr. Trogmayer Ottó régész	37
1981. 06. 23.	Lelkes István festőművész diaporáma előadása, Homérosz földjén címmel	44
1981. 09. 24.	Művészeti képzés a szegedi Tömörkény István Gimnáziumban címmel, Dr. Diós József előadása	46
1982. 05. 28.	Landgráf Katalin textiltervező iparművész kiállításának megnyitója	53
1981. 11. 01.	Irodalmi est „Sámánok nyara” Előadó: Polner Zoltán és Katona Judit	42
1982. 12. 16.	A Szarvasi Járás úttörőcsapatának rajzkiállítása	266
1983. 05. 06.	Zenés beszélgetés Gregor Józseffel	35
1983. 05. 28.	A gyomai Bartók Béla Fiók- Zeneiskola hangversenye	46
1983. 09. 19.	Nagy Bandó András műsora	53
1983. 11. 03.	Dr. Pogány Ö. Gábor előadása a Magyar Nemzeti Galériáról	31
1984. 01. 18.	A Békéscsabai Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola tanárainak hangversenye	60
1984. 04. 25.	Sarusi Mihály és Sass Ervin irodalmi estje. Közreműködött: Pálfy Margit (Jókai Színház)	34
1984. 05. 25.	A gyomai fiók-zeneiskola hangversenye. Vendégként közreműködött a békéscsabai zeneiskola 50 fős kórusa, Rázga József vezényletével	52
1984. 07. 11.	A Szegedi Kisopera előadása	70
1980. 10. 18.	Magyar József A mi iskolánk című film vetítése, beszélgetés a rendezővel	45
1984. 12. 06.	Új Auróra est (Sarusi Mihály, Filadelfi Mihály)	50
1985. 05. 16.	A Körös táj – nap keretében irodalmi est. Vendégek: Dér Endre és Tomanek Gábor	54
1985. 06. 01.	Petőcz Károly nyomdászattörténeti kiállítása	174
1985. 07. 05.	Kiállítás Papp Zsigmond (1888-1961) gyomai parasztszobrász és festő műveiből	250
1985. 07. 26.	A Galéria vendége: Béres Ferenc	58
1985. 08. 14.	A Szegedi Kisopera előadása	80

<u>Időpont</u>	<u>Tevékenység megnevezése</u>	<u>Látogatottság (fő)</u>
1985. 08. 20.	Zenés beszélgetés Gregor Józseffel	57
1985. 11. 29.	A mi családunk c. dokumentumfilm vetítése. Beszélgetés Magyar József rendezővel	44
1986. 01. 20.	Kiállítás Honti László és tanítványai műveiből	720
1986. 04. 28.	„Kosztolányira emlékezünk” Vendég: Udvaros Béla rendező	45
1986. 06.03.	Kohán György emlékkiállítás a hódmezővásárhelyi múzeum anyagából	560
1986. 07. 28.	Erdős Pál Visszaszámlálás c. dokumentumfilmjének vetítése	42
1986. 08. 18.	A szegedi Rézfúvós Kvintett műsora	62
1986. 09. 26.	„A költészettől a glosszáig. Vendég: Petróczi Éva költő	35
1986. 10. 20.	„Vidovszky Béla a kortársak között” Előadó: Pogány Ö. Gábor művészettörténész	57
1987. 04. 16.	Dömötör János fotóművész „Az avarok kincsei” című kiállítása. Megnyitotta: Dr. Trogmayer Ottó	180
1987. 06. 02.	Tornyai János emlékkiállítás	368
1987. 08. 21.	Dér András Széplányok című dokumentumfilmjének vetítése	55
1988. 06. 03.	Stekonics János fotóművész kiállítása	161
1988. 06. 27.	„Barangolások a Körösök vidékén (Videó film) Vendég: Réty Zsigmond	58
1988. 07. 22.	„Gyönyörű átok ül rajtam” Polner Zoltán és Katona Judit új könyveiket mutatják be.	34
1988. 08. 25.	A Békéscsabai Fúvósötös hangversenye	50
1988. 10. 10.	A mi kis ügyeink című film vetítése, rendezői ankét Magyar Józseffel	43

(A látogatottságot jelző szám adatok a Honti Antal vendégeknyvben található aláírások számát jelentik, tehát a résztvevő létszám minimumként vehető figyelembe.)